

# Josip Joviæ: Bleiburg

Autor Administrator

...Za Vinka Nikolaiæa je to najveæa tragedija naroda u cijeloj njegovoj povijesti, tragedija koja je potresla milijun ljudi, razorila na tisuæe obitelji, uništila jednu mladu državu, osudila nekoliko generacija na doživotno progonstvo, na nestanak u tuim zemljama bez traga...

{moszoomthumb imgid=437 itemid=35 style\_m=2 caption=( )}

(...) Kolona vojske i civila koja se povlaèila bila je duga blizu 60 km. Paveliæ se izdvojio u Rogaškoj Slatini da bi krenuo prema Salzburgu, u amerièkoj zoni, dok je kolona nastavila svoj put prema Dravogradu i Bleiburgu, gdje ju je zaustavila britanska vojska i predala partizanima. Vojska je izvjesila bijele za-stave i bacila oružje.

General Ivo Hereniæ i Danijel Crljen 15. svibnja u bleiburkom dvorcu (prema zapisima samoga Crljena) pokušavaju uvjeriti britanskog generala Patrika Scotta da britanska vojska prihvati predaju, da se tu ne radi o vojsci nego o narodu koji bježi pred boljševizmom i koji ima pravo na zaštitu kakvu imaju svi politièki emigranti koji se ne želi predati onome od koga bjee. Hladni Englez samo je uzvratilo da je on vojnik koji izvršava zapovijedi, a ne politièar te da se narod nema èega bojati, buduæi da partizani priznaju i poštuju međunarodne zakone i još da nije imalo smisla propagandom tjerati narod na strahovit put.

O svemu tome Nikolaj Tolstoj, britanski povjesnièar, unuk slavnog ruskog pisca istog imena i prezimena, pie: "Zapovjednik Scott je mješavinom obmane i sile sprijeèio

panièni bijeg velikog dijela hrvatskog stanovništva u Bleiburgu. Gotovo èetvrt mil-ijuna Hrvata vraæeno je preko Drave i prepušteno Titu na milost i nemilost. Komunistièke su se trupe i njihovo politieka policija pripremile da poèine pokolje užasnije od svih grozota i to su se zbile za èetiri godine rata i okupacije."

U samom Bleiburgskom polju, kod Dravograda, Maribora (u proljeæe 1999. otkopan je tenkovski rov dug nekoliko kilometara i povaðeni natrpani kosturi radi trase nove ceste koja tu prolazi), partizanske su jedinice odmah izvršile masovni pokolj. Preživjeli su upućeni na tzv. križni put prema Jugoslaviji. Iznemogli su ljudi danima pješaèili od logora do logora. Iznemogli i oni koji su pokušali pobjeæi ubijani su na licu mjesta. Ukupno je, dakle, nakon rata od strane partizana i preobuèenih èetnika u nekoliko dana muèki pobijeno preko pedeset tisuæa Hrvata, veæinom nevinih civila. To èan se broj nikada neæe saznati, a procjene idu i do dvjesta tisuæa.

Bleiburg je jedno malo austrijsko mjesto, poèetak stradanja, ali je on tijekom vremena postao simbol grobnice za, prema Vinku Nikoliæu, dvjesta tisuæa Hrvata, "kod Bleiburga je pao svijet hrvatskog naroda, nikad pobijeðena hrvatska vojska, najljepša hrvatska mladost, najelitnija hrvatska inteligencija". Za Nikoliæa je to najveæa tragedija naroda u cijeloj njegovijesti, tragedija koja je potresla milijun ljudi, razorila na tisuæe obitelji, uništila jednu mladu državu, osudila nekoliko generacija na doživotno progonstvo, na nestanak u tuðim zemljama bez traga. Ako me se, poruèio je Nikoliæ, ikada bude itko sjeæao, neka me se sjeæa kao èovjeka koji je èitav život plakao za izgubljenom domovinom.

No, Vinko Nikoliæ, pisac iz doba NDH koji se i sam našao u emigraciji poslije rata, provevši u Italiji, Argentini, Francuskoj, Belgiji, Engleskoj, Austriji, Njemaèkoj, Švicarskoj i Španjolskoj 4 godina života, predano radeæi na okupljanju svih politiekih, kulturnih i književnih potencijala hrvatskog iseljenništva, te izdajuæi "Hrvatsku reviju" od 1951., bio je jedan od rijetkih koji je imao tu sreæu da se 1991., vrati u domovinu, u novu Hrvatsku i da u njoj nastavi izdavati "Hrvatsku reviju" te da umre kao zastupnik Hrvatskog državnog sabora. Još je u Barceloni 1985, zapisao: "Narod nastavlja živjeti, narod nastavlja sanjati o svojoj slobodi, i to zato i to taj divan san ne æemo i mi dosanjati." On ga je dosanjao, ali nije umro sasvim sretan. No to je prièa iz poglavlja o Tuðmanu.

Samo rasulo jedne mlade države, onakva katastrofa hrvatskoga naroda kao i onakvo uništenje i poniženje hrvatske vojske, u ratu nepobijeđene, ne može to je to ni najbujnija mašta ne može dočarati. Tko to nije doživio, ne može ni približno stvoriti viziju o veličini i grozoti tragedije iz svibnja 1945. Tako se Nikolija 1984. prisjeća tragedije o kojoj nikada nije prestao misliti i kojoj je bio izravnim svjedokom. Hrvatskoj tragediji kumovali su HSS-ovci u Londonu, Krnjević i Subašić koji su èitavo vrijeme rata radili na obnovi Jugoslavije i koji u trenutku tragedije nisu uzeli u zaštitu vlastiti narod, hrvatski partizani koji takoèer nisu pokušali zaštititi nedužni narod, Englezi koji su predali goloruke ljude partizanima kao ovce za klanje i koji su moralni sukrovci. Ali iznad svega, zaključuje Nikolija, hrvatsku vojsku porazila je hrvatska vlada na èelu s državnim poglavarom dr. Antom Pavelićem. Nju nisu porazili ni èetnici ni partizani, vojska je ostala bez vojnièkog i politièkog vodstva, a previše naviknuta na stegu uzalud je èekala na zapovijed i nastalo je rasulo. Tijekom èetiri se godine junaèki borila i nije bila potuèena, da bi u Bleiburgu doživjela samouništenje.

Ništa nije bilo pripremljeno, ni predviðeno, ni organizirano. Tragedija je neodgovorno bila poveæana jer je na fatalni bijeg bilo usmjereno veliko mnoštvo civila. "Glas o partizanskom teroru strah je kao crna avet nad èitavom Hrvatskom, i to je zlokobno iskoristi-la i sama vlast, ono izbezumljeno mnoštvo trebalo je služiiti kao neki žalosni plebiscit, a ujedno u mnoštvo se lako izgube krivci. Krivicom tog fatalnog raspoloženja bježali su i mnogi koji nisu imali sa režimom, a mnogi su mlaði po prvi put oblaèili ustaške uniforme, jer idu u rat, odlaze za samo kraće vrijeme. I tako su ih zatekli partizanski krvnici, pa je sama ova uniforma proglašena zloèinom, koji se plašivao smræu, bez ikakva ispitivanja, bez ikakva suðenja." Nacionalna je država živjela èetiri godine i dva-deset èetiri dana i bez obzira na njezin tragièan završetak živjela je u svijesti mlaðih naraštaja, piše Vinko Nikolija, kao volja da se ponovno uspostavi demokratska i nacionalna država Hrvatska, ona je ostala kao veliki moralno-politièki kapital, kao baština jedne generacije, za buduæe generacije.

Dio ustaške vlade uspio se doèepati Zapada, dio izruèen Jugoslaviji (Mandić, Alajbegović, Makanec, Canki, Kuvedžić, Steinfil) kao i bivši ministar Mile Budak, koji je napustio vladu u jesen 1943. kao ministra vanjskih poslova zbog neslaganja s Pavelićevom vanjskom politikom. Svi su obješeni. Pogubljen je Slavko Kvaternik, èovjek koji je proglasio NDH. Pavelić se prebacio u Italiju i veæ 1946. u Rimu osniva Hrvatski državni odbor. Uskoro mu je u Argentini uoèiti pružio Juan Peron, gdje je meðu emigrantima razvio intenzivnu politièku aktivnost, držeæi se i dalje kao neosporni voða, kao da se ništa nije dogodilo. On nije priznavao svoju ulogu u propasti države, i kako kaže Vinko Nikolija, "èim je osjetio stanovitu si-gurnost, ponovno se nametnuo na vodstvo onih nesretnih brodolomaca", iako je 1945. bio politièki mrtavi iako mu je Krunoslav Draganović u Napulju u listopadu 1948. savjetovao da se ostavi politike, jer je on zapreka za hrvatsku narodnu borbu, jer je ona nadalje moguæa samo uz

pomoæ zapadnih saveznika, a oni njega neæe. Paveliæ se s tim èak tada složio ("ja sam svoje zavr&scaron;io&ldquo;), ali samo na rijeèima i samo privremeno.

(...) Duga ruka jugoslavenske tajne policije stigla je najistaknutije preživjele liènosti usta&scaron;kog pokreta. Ubijeni su u Argentini 1962. Dido Kvaternik, u &Scaron;panjolskoj 1969. Vjekoslav Maks Luburiæ, a sam Poglavnik umro je 1959. u Madridu nakon vi&scaron;ekratnih atentata i poku&scaron;aja uboj-stva. Andriju Artukoviæa je SAD izruèio Jugoslaviji tek osamdesetih godina gdje je osuđen na smrt. Ubijeni su, međutim, i mnogi mlađi hrvatski politièki emigraanti, ukupno vi&scaron;e od &scaron;ezdeset, koji nisu bili usta&scaron;e, èesto samo zbog svojih politièkih ideja, kao Bruno Bu&scaron;iæ (...)

Bleiburg i križni put -Iz knjige Sudbonosci, Josipa Joviæa, Verbum, Split 2000.

<https://narod.hr/hrvatska/sto-europske-hrvatske-institucije-kazu-zlocinima-komunizma>